

Oponentský posudek

rigorosní práce
Mgr. Jaroslava Lockenbauera

na téma

„Vybrané problematické aspekty exekučního řízení“

Autor předkládá rigorosní práci na uvedené téma o celkovém rozsahu 122 stran, včetně úvodu a závěru, seznamu použitých pramenů a literatury a abstraktu. Tímto z hlediska formálního vyhověl požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.

Členění práce – vedle úvodu a závěru – sestává ze 2 částí, z nichž část označenou jako kapitola 2. věnovanou právnímu postavení soudního exekutora, lze ještě rovněž označit za svého druhu úvodní partii, takže základem a věcně primární je část označená jako kapitola 3. vybrané aspekty exekučního řízení, jež je dále podrobněji členěna. V rámci oddílů této části zaměřuje autor pozornost na konkrétní otázky, přičemž jak název práce naznačuje, jeho zaměření je selektivní a do značné míry subjektivní. Práci nelze pokládat za komplexní pojednání o všech aktuálních problémech exekučního řízení, což samo o sobě vylučuje prostor autorovi vymezený, nicméně přehled vybraných dílčích otázek naznačuje dosti o podstatě práce a přístupu autora. Ten se totiž zabývá postupně „přiměřeností exekuce“ (tedy uplatněním principu proporcionality v rámci exekučního řízení), postižením účtu manžela (přírozně myšleno manžela povinného), odpovědností soudního exekutora (jakkoli jde o otázku nikoli procesní z hlediska zaměření práce, není nevýznamná, ale spíše lze mít námitky ohledně povahy práce, zejména vybočuje-li autor do práva trestního), zastavením exekuce (se zvláštní pozorností věnovanou ustanovení § 55a ex. řádu) a náklady exekuce.

Z hlediska systematiky jde o vysoce selektivní zaměření, dané nepochybně subjektivními hledisky autora, a jakkoli je lze s ohledem na volbu názvu práce předvídat, pokládám tuto selekci za dosti nereprezentativní a spíše zaměřenou na sekundární otázky než na „základní aplikační problémy“ exekučního řádu. Dokladem budiž mj. i velice podrobné členění oddílu 3.5 – náklady exekučního řízení, kde se autor opět zabývá dosti detailními, snad až podružnými otázkami a jde spíše než o selekci problémů o klasické „kauzování“, jež by ale v práci podobného druhu mělo být spíše výjimkou než pravidlem.

Tolik výtky k systematice práce, s ohledem na dané vymezení a zvolenou metodu jde ještě o přístup snářejší kritickou tolerancí, avšak s výše uvedenými výhradami.

Autor zastává názor, že soudní exekutor je soukromá osoba (str. 13), byť jde o závěr po reflexi dosti odlišných názorů, nemohu s tímto hodnocením souhlasit, není ani nezávislý (str. 14), s označením soukromý exekutor pak nesouhlasím zcela zásadně. Autor zcela opomíjí ústavněprávní souvislosti, existenci práva na soudní a jinou právní ochranu, posouvá pozici soudního exekutora kamsi na pole rozhodce, nezabývá se systematickými souvislostmi a odpovědností soudních exekutorů – byť tak činí dále v textu, tak v tomto bodě naprosto nikoli, celý závěr je důsledkem jisté nebezpečné tendence současného „outsourcingu“ veřejnoprávních agend v oblasti justice, která s sebou nese zcela zásadní otázky týkající se

právě ukotvení těchto profesí v systému státní – respektive veřejné - moci. Nesouhlasí-li autor s názorem, že soudní exekutor je „veřejnoprávním zmocněncem“ oprávněného (a tento názor lze z exekučního řádu de lege lata – v původní podobě, nejen před posledními novelami – celkem vytušit, a je důsledkem spíše „kvality“ zákonného textu), tím spíše nelze přijímat názor, že jde o ryziho podnikatele, který si exekuci „dělá dle obrazu svého“.

Autor se velmi podrobně zabývá problematikou stále aktuální – postižením účtu manžela povinného. Tuto pasáž hodnotím pozitivně, autor si všímá rozdílných názorů literatury a vývoje judikatury ohledně dílčích aspektů, včetně návrhu de lege ferenda (str. 39-40). Oproti tomu debata o problematičnosti zrušení účtu – oddíl 3.2.1 pokládám za diskutabilní - možnost zrušení účtu bez sankce, kritika lhůty 6 měsíců apod.

Partie věnované odpovědnosti soudního exekutora jsou sice velmi potřebné, ale zároveň pro ně platí, že jde o popisnější pasáže. S autorem je ale možno souhlasit ohledně kritiky zákonného rámce odpovědnosti státu a soudního exekutora za škodu, jenž je překonáván diskutabilní judikaturou, kritiky jednoinstančnosti kárného řízení, i s většinou otázek vztahujících se trestněprávnímu režimu.

Opět ohledně výkladu o exekučních nákladech jsem kritický v tom smyslu, že jde skutečně do značné míry o kauzování a byť se autor snaží o udržení jisté vnitřní systematiky, podléhá bohužel této primární „kauzovací“ metodě. Na druhou stranu oceňuji přehled v judikatuře a snahu o komplexní postižení problematiky, zejména o judikaturu ÚS ČR na str. 101n.

Autorovi prokazuje zájem a do velké míry i přehled a zvládnutí tématu. Pracuje s literaturou i judikaturou, na dané otázky pohlíží kriticky a snaží se o vlastní závěry. Práce je – přes výše uvedené výhrady – pozitivní v tom, že autor se dané otázky snaží postihnout komplexně, byť jde o selektivní výsledek.

Pozitiva práce převažují proto doporučuji konání obhajoby, v jejímž rámci se autor vyjádří k výše uvedeným nedostatkům. V rámci obhajoby nechť se autor zaměří na postavení soudního exekutora a jeho odpovědnost a zrušení účtu povinného.

JUDr. Petr Smolík, Ph.D.
oponent

V Praze dne 15. prosince 2010